UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 32. Reliquit hydriam. Aquæ Christi, melius quàm Mandragoræ illam contemnere faciunt terrenas voluptates: illamque disponunt, vt vadat filios progenitura spirituales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-52962

Visual Library

bi tratus; quòd fluuiū epotaret; cui nihil ita iucundum, vt aquarum guſtus;obtenta valetudine: illarum obliuiſcitur, ita vt nec earum quidem meminerit, quas tantopere prius exoptauerat.

V. Allegoria.

Vulgo nota eſt illa apud ſanctos ſententia: *Guſtato ſpiritu, deſipit omnis caro.* Mundi fontes omnes illi non ſapiunt, qui diuinis Spiritus S. ſatiatur torrentibus. Admirantur omnes Eliſei prophetæ facinus quod vt mirabile Spiritus Dei ſingularibus deſcribit expreſſum circūſtantiis. Proficiſcebantur tres potentiſſimi Reges, Iuda, Iſrael, & Edom ſuis terribiles exercitibus bello Moabitas hoſtes impugnaturi: per regiones aridas, & inaquoſas, deficit aqua legionibus ob cuius inopiam tanta exareſcunt ſiti milites, vt ſeſe ſiti emori quererentur: Planctus excitatur grauiſſimus inter reges, lamentantur milites ſiti deficientes, ſuum omnes lugent infortunium, ſe inter aridiſſima deſerta debere concidere, nec quidem viſa vel ſemel acie facieque inimicorum. Rex Iuda, vt fidelis, ad Deum recurrit, quęritque num ibidem Dei propheta poſſit inueniri; Vatis Eliſei indicant regi præſentiam, coram adducitur, illum rex inſtanter rogat, vt à Deo ſalubres populo aquas precibus ſuis meritiſque conſequatur. Multis vltro citroque interiectis (a) feliciter, inquit, ſuā Dominus clemens miſericordiā de cœlo largietur aquas: ora dilatate, cum voluptate bibite ad ſatietatem, in regionem tenderis Moabitarum quam armis veſtris ſubiugabitis, nec hoc ſolum, inſuper & terræ illius videntes aquas eiuſque puteos ac fontes illos obturate, vobiſque prædici, quod hoc ita facietis, etenim futuræ ſunt vobis illæ abominabiles: *Et percutietis omnem ciuitatem munitam, & omnem vrbem electam & vniuerſum lignum fructiferum ſuccidetis, cunctoſque fontes aquarum obturabitis, & omnem agrum egregium operietis lapidibus,* O ſanctiſſime propheta quid ais? Quid, quęſo, bibēt ſi cunctos obturēt aquarum fontes? Nondum periculum euaſerunt, quò ex aquarum penuria affliguntur, omneſque ad portas mortis ob earum defectū proximi acceſſerunt, illiſque mandas, vt terram inuadentes Moabitarū omnes puteos fonteſque obturēt, fietq; illud, vt & illos puteos delectet obturare. O cœlorum aquæ quàm eſtis efficaces, vt quicumque vos guſtauerit, omnes puteorum fontiumque aquas contemnat Moabitarum, illique videatur eas eſſe lutum, venenumque mortiferum, omneſque fontes occludat vt abominabiles. Sanctorum vitas perlege, qui prius toto deſiderabant anhelitu mundanæ fontibus ſatiari voluptatis: eo momento, quò illis ſuā Deus miſericordia ſuas propinauit aquas, eaſque guſtarant, illas venenoſas eſſe cenſuerunt. Exemplo diſce Mariæ Ægyptiacæ, notiſſimæque illius & ſanctiſſimæ Thaidis. Vtinam tibi ſcortator impuriſſime hanc Deus concederet miſericordiam, tibique cupidiſſime auare, tibique dignitatum ardelio; vt ſuas tibi guſtandas præberet aquas, quam ſyncerè & ex animo illas mundi, lutum cœnumque crederes, quas tanta bibis voluptate, illas inquam voluptatum, faculatum, dignitatumque terrenarum. O quàm congrua tibi foret illa mulieris oratio? *Domine, da mihi hanc aquam, vt non veniam huc haurire.* O quàm veraciter reipſa illud Domini experiteris; *Omnis qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum.*

(a) Deſpues de dadas y preſas.

4. Reg. 3.19.

VI. Iubet Eliſeus ſitientibus fōtes obturent Moabitarum.

§ 37. Reliquit hydriam. *Aquæ Chriſti, melius quàm Mandragoræ illam contemnere faciunt terrenas voluptates: illamque diſponunt, vt vadat filios progenitura ſpirituales.*

OPinatus eſt D. Auguſt. eximiis abundāre myſteriis hiſtoriam, quam Moyſes narrat de mandragoris Rachel: erat ipſa eiuſque ſoror Lia patrueli ſuo Iacob coniugata, quæ cernens ſororem ſuam multa prole gloriantem, ſe verò ſterilem, vehementiſſimo prolis angebatur deſiderio, quocirca ſemper querula, ſemper ad aures mariti mœſta ſuſpirans, nihil aliud præter eius amplexum exoptabat. Die quadam accidit (ait S. pagina) quòd Rachel his cruciata moleſtiis occurreret Ruben filio primogenito Liæ reuertenti de agro. *Tempore meſſis triticeæ,* ferentique ſecum mandragoras, guſtat illas Rachel, & continuò totum eius trahunt deſiderium, idque tantā vehementiā, vt viri non recordetur amorum, & cupitis renuntiet amplexibus, vt illas Lia ſoror ſibi det. De natura & qualitatibus mandragorarum agunt Plinius, Dioſcorides, Columella, aliique philoſophi nec aliud de his inuenimus, niſi quòd fructus ſint, qui tempore meſſis triticeæ naſcuntur in arboribus velut poma, grati oculis, & odore ſuaues. Vnde de D. Auguſt. ſic ait: *Naturam earum quantum potui perſcrutatus ſum &c. Rem comperi pulchram, & ſuaue olentem &c. Et ideo cur eam mulier tantopere concupiuit, ignorare me fateor, niſi forte propter pomi raritatem, & odoris iucunditatem.* Nec dubitamus,

Geneſ. 30.14.

1. Natura quæ ſit mandragorarum.

D. Aug. Lib. 22. contra Fauſt. Tom. 6.

dubitamus, inquit, cùm Spiritus S. de rebus
adeo vilibus ac nullius momenti non agat ſine
grauiori myſterio, quàm in hoc facto præcla-
rum lateat myſterium; Vnde myſterium per-
pendit ſuo congruum ingenio. Porro noſtræ
melius ſeruit intentioni quod Abbas D. Ru-
pertus notat: ſcilicet mandragoras illas ſym-
II. bolum eſſe donorum & gratiarum Spiritus S.
Mandra- quorum cum guſtum odoremque percipit ani-
goræ do- ma, confeſtim carnis voluptatum ac deliciarum
na ſignāt perdit memoriam, illaſque manu mittit, & illis
Spirit⁹ S. ex integro renuntiat.

Hinc eluceſcit diuinæ ſponſæ paradoxum,
vt difficile, ita fœcundum ſacramentis. Deſcri-
bitur in Canticis Eccleſiæ ſtatus, ab exordiis
ſuis in antiquo ſtatu nimirum Synagogæ, & in
eo quem poſtremò conſequitur per gratiam &
dona S. Spiritus, quibus eam cœleſtis ſponſus
Cant. ca. oppignorat, & ait: *Mandragoræ dederunt*
7. 13. *odorem.* Denotant, vt diximus, mandragoræ
gratias donaque S. Spiritus, quæ apparuerunt,
& collectæ ſunt: *Tempore meſſis triticeæ.* id
eſt, Aduentus filij Dei in mundum, de quò ſic
Iſai. 9. 3. Iſai. *Lætabuntur coram te, ſicut qui lætantur
in meſſe.* Ipſo enim in mundum veniente, iam
accepimus & in terra collegimus cœleſte triti-
cum, ex quò panis formandus eſſet in alimen-
Ioan. c. 6. tum animarum; & dicere potuit: *Ego ſum
4. panis viuus.* Illo tempore naſcuntur & ferunt
III. ſuum mandragoræ fructum, dona ſcilicet Spi-
Obliuio- ritus S. quæ ſuper Eccleſiam effudit abundan-
nem ter- ter. Intendit diuina ſponſa nobis eorum dare
renorum rationem, quæ in Eccleſia videmus ad tantam
inducūt. Gentilium & infidelium admirationem, vt
illi, hæc audientes ſibi perſuadere non poſsint
eſſe poſsibilia; teſtem produco D. Petrum:
1. Pet. 4. 4 *Admirantur non concurrentibus vobis in ean-
dem luxuriæ confuſionem.* Et illi qui hæc vi-
dent non poſſunt non ſupra modum admirari:
cum enim ſint mulieres, præcipuè iuniores
amicæ diuitiarum, ornatus, gemmarum, ex-
optent amari, honorari, requiri, nobiliſsimas
ambiant nuptias: tot tamen videmus, nobiliſsi-
mo ſanguine progenitas, ditiſsimas, pulcherri-
mas requiſitas vt Principium Regumque ſint
vxores, qui illis offerunt quidquid mundus aut
habet aut æſtimat mulieribus eſſe gratiſsimum,
quæ hæc tamen omnia vilipendant, quibus cum
vnum è duobus eligendum proponitur, aut illis
frui, aut mori: mortem deliciis prætulerunt,
IV. carnis renuntiando voluptatibus.
Exēplis. Suſannam vobis propono Virginem Roma-
nam cum enim Diocletianus Imperator om- probatur.
nem mouiſſet lapidem, vt in coniugem accipe- *Apud Si-*
ret Maximinianum Galerium filium ſuum *ue. Tom.*
adoptiuum imperij ſui heredem, hæc omnia *4. 11. Au-*
paruipendit ita vt illam nec tormentis exquiſi- *guſti.*
tiſsimis potuerit in hanc permouere ſenten-
tiam. Adeſt tibi S. Petronilla, quæ cum eſſet
pauperis piſcatoris D. Petri filia, omnes Flacci
comitis flocci fecit præſentationes: eiuſque ex-
plum Virgo pudiciſsima Felicula diſcipula
eius eſt imitata. Prodeat illuſtriſsima Pulche-
ria, Imperatrix, quam Patres Concilij Calce-
donenſis inſcribunt: *Munimen orthodoxorum,* *Apud Ba-*
& gloria Eccleſiaſticorum, hæc omnes carnis *ron. 10. Se-*
delicias, mundique laſtum, ex regio matrimonio *ptembris.*
conſequentem repudians virginitatem ſeruauit
illibatam: quâ de cauſa à D. Leone Papa ſum- *Epiſt. 39.*
mis effertur virgo præconiis. Quid D. Agnetem *apud Ba-*
commemorem, quam toties deprædicat D. *ron. in*
Ambr. D. Catharinam aliaſque innumeras, *Martyrol.*
quæ rebus illis libellum ſcripſere repudij, quas *10. Septē.*
prius tantopere dilexerant? Quis hoc operatus
eſt? cœleſtium odor mandragorarum, dona,
quæ ſemel guſtarunt Spiritus S. D. Perpende
Cæciliam quæ roſarum ac liliorum odore hoc
agit, vt Valerianus ſponſus ſuus omnium obli-
uiſcatur, & cunctis renuntiet carnis deſideriis,
quod idem in cognato Tiburtio feliciter eſt
operatum. Quid referam de D. Iuliano deſpon-
ſato Baſiliſſæ, qui pari pulchritudine, com-
mendati ſuam Deo conſtanter obtulêre virgi-
nitatem, obliti quidquid per matrimonij exer-
citium poterant conſequi voluptatis. Horum
præconia celebrant D. Iſidorus Archiepiſco-
pus Hiſpalenſis, hymnis & cāticis in eorum lau-
dem compoſitis. D. Eulogius Epiſcopus Cor- *Apud Ba-*
dubenſis. Pertranſeo D. Eduardum Angliæ *ron. in*
regem, D. Alexium, quos apud Baron. in Mar- *Martyro.*
tyrologio lubet inſpicere. Quotidianum nos *7. Ianua.*
non mediocriter rapit ſpectaculum tot Virgi-
num, Principum, dominarum, diuitum, cor-
poris formâ gratiſsimarum, à variis ad nuptias
inuitatarum ſolemniſsimas; quæ mundum ni-
hilominus calcibus impetunt, ſerica reiiciunt,
mundum exuunt muliebrem, è contra verò cili-
cia, vileſque induunt tunicas, crines detondent,
antiquo mancipiorum more ſed nec vnam tan-
tummodo paucaſque nouimus, imo & my-
riades, quarum replentur monaſteria cœli-
batu.

Hoc in primis ſtupefecit Gentiles, imo non
vulgariter ipſos confudit diabolos, adoleſcentes

videre ętatis flore vernantes, ebulliente ſanguine feruentes, carnis illecebris incitantibus pudicos terrenas aquas deſpicientes, mundi gloriam aſpernantes, hydrias vaſaque relinquentes, antra deſerti teneris ſub annis ciuium turmas fugientes, anguſtis ſeſe cellarum carceribus coarctantes, quas ſepulchra potius, quam cubicula, dixeris cucullis indutos, fame ſitique laborantes &c. Hic effectus eſt aquarum Dei, hic guſtus, hic ſapor cœleſtis fontis in huius pectore ſcaturientis, hic odor ſuaue frangrantis vnguenti; de quo ſponſa *Oleum effuſum nomen tuum: &c. Curremus in odorem vnguentorum tuorum ſuper omnia aromata.* Conſtitit nullum habet terra ſolatium, quod hoc nomine dignum eſſe cenſeatur, ſi vel minimam guſtaueris cœli voluptatem. Hinc in ſanctis oritur eorum contemptus omnium, quæ mũdus pretioſa poſsidet, ipſaque nos ſuâ docet experientiâ chariſsima Chriſti ſpõſa S. Mater Thereſia de Ieſu, in hac materia tantum edocta, quantum ex eius liquet operibus, eiuſque filiabus, quas ſui tranſmiſit ſpiritus heredes ditiſsimas. Refert ipſa quòd die quadam ad S. accedentem Synaxim, ſupernâ illam ſponſus ſuus dulcedine repleuerit quorundam diuinitiatis reuelatione myſteriorum, quæ throno reſidens apparuit glorioſa. *Gloria* (inquit) *quam tunc temporis ſenſi nec ſcribi quinimo nec dici poteſt, nec ille poſſet imaginari, qui non hanc conſpexiſſet. Intellexi ibi prope adeſſe quantum liceat optare, & nihil videbam. Dixerunt mihi & neſcio quis quod quid quid ibi poteram agere, erat intelligere quòd nihil poſſem intelligere & perpendere quod totum illud nihil erat, in illius comparatione. & ſic ſe res habet, quòd poſt ea pudebat animam meam videre quod hærere poſſet in vlla recreatæ, quantò magis illam amore complecti quia omnia mihi formicarum examen eſſe videbantur.* Fuſi requiruntur diſcurſus, quibus tam altam explicemus doctrinam, provt huius Sanctæ verba declarãt. Nihil vidẽdo (ait) intellexi ibi adeſſe, omne deſiderabile quia modus optimus illa intelligendi, eſt intelligere, quòd non capiantur nec poſſint in hac vita comprehendi: & nihilominus ſi quid parũ eorum videatur, & guſtetur, reliqua quæ videri poſſunt eius comparatione nihil ſunt. Nota verò quod ait; quod anima verecundetur quando illa ſapit, videre quòd aliquo tempore terrenis affectu adhæſerit, & quòd conſideratis omnibus, quæ in terrâ ſunt formicarum examen videantur. Hieroglyphicum admirabile. Quàm iucundum videre formicarum examen, quàm anxiæ currunt formicæ, quot greſſus earum & regreſſus, quàm inquietæ, quam diligenter granum vel dimidium colligunt tritici, quàm grauiter illo tollendo laborant, nunc vna ſola, modò ab aliis adiuta, nũc illud hæc colligit, iam illi excidit, iam illud alia prætendit. Tu verò huius ſpectator, quanti, precor, hoc facis? Nonne pauperes miſeraſque vides formicas, præſertim grandiores, & quę cæteris grauius laborant: atque: ô te miſeram, quàm te res nullius momenti, & quę vento quolibet rapitur, variis diſtendit cruciatque laboribus! Conſidera, quale ferret Virgo ſanctiſsima iudicium videns hoc in ſæculo laborantes, hunc vt dignitatem aſſequatur, ſeu locum eminentiorem: illum vt nummos lucretur: alium, vt deliciis fruatur: alterum, vt huius mundi pręſeſſiones obtineat. Formicarum examen. Aulam inſpice, quot formicæ? quot curſos & diſcurſus, &c. Baſilicam hanc intuere quam propriè dictum formicarum examen? Forum attende, Deputationem hanc conſidera, quàm propriè illi conuenit examen eſſe formicarum?

Quiſque mane ſectatur, quæritque triticum &c. Numquam finem imponeremus, ſi his pro merito declarandis inhæremus. Guſtatis quis cœleſtibus, pariunt terrenæ faſtidium. Hoc in noſtra diſcimus muliere: *Reliquit hydriam ſuam mulier.* Iter feſtina Samariam verſus arripit cum enim cœleſti Oſeæ ſponſo nuberet filios genitura ſpirituales, ratio poſtulabat, vt illis ſe properè diſponeret. Accedit ciuitatem, Sichar ingreditur vociferando, velut alter Ionas per Niniuen: non ciuitatis euerſionem infra quadraginta dies minitando, ſed omnes mille prouocando beneficiis; prima facta Euangelij Chriſti prædicatrix quem annuntiat, ſignatque præſentem Samariæ ciuitati. Audite Samaritæ, ciues audite, nobiles attendite, plebei: Annuntio vobis gaudium magnum: etenim occurri hodie cœleſti prophetæ, diuinum offendi hominem qui mihi dixit omnia, quæcumque feci, & in ſe tales præſefert prærogatiuas, atque ita eminentibus lucet qualitatibus: vt nullus alius quàm Meſsias eſſe videatur, Accurrite, hominem intuemini: Hæc ita proloquitur, non quod Chriſtũ illa non cognoſceret, ſed vt illo modo loquendi moneret illos atque diſponeret, vt illi ipſi foras proſilirẽt Chriſtum quæſituri, ſicut reipſa prodierunt: iam enim

V. Guſtatis cœli deliciis nauſeant mundi voluptates.

Cant. 1. 1

Lib. vitæ ſuæ c. 39. *ad finem.*

VI. D. Thereſiæ cõfirmatur doctrina.

VII. Mundus examen eſt formicarũ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

noverat cœleſtis illa ſponſa, filios eſſe regeneratos ex ſemine verbi Domini, prout poſtmodum Eccleſiæ princeps expoſuit: *Renati non ex ſemine corruptibili ſed incorruptibili per verbum Dei.* Eo deſtinat oppidanos, vt ex ore eius verbum audiant: ſicut & D. Ioannes Baptiſta ſuos remiſit diſcipulos ad Chriſtum vt ad auctorem, & fidei conſummatorem, qui diuino ſuo verbo illam in eorum cordibus ſeminaret. Turmatim omnes foras egrediuntur, Saluatori occurrunt, eius verba percipiunt, in ſuam deducunt ciuitatem, illam Chriſtus ingreditur & ex profeſſo prædicat illis, docetq; e nouæ legis Euangelium. Miraberis omnes in filios eius per viuam fidem regeneratos, quos audias conclamantes: *Ipſi audiuimus, & ſcimus: quia hic eſt verè Saluator mundi.* Benedictus qui venit in nomine Domini, tui te collaudent Angeli, tuæ tibi miſericordiæ confiteantur. Quod ſi hanc quærendo mulierem quieuiſti ad puteum fatigatus; tuis aduolutus pedibus oro ſuppliciter:

1. Pet. 1. 23.

Quærens me ſediſti laſſus,
Redemiſti crucem paſſus,
Tantus labor non ſit caſſus.

Quæſo Domine non ſit gratis iſta tanta fatigatio, non inaniter tantus profluat ſudor: ſed vt errantem me inuenias, cordis emollias duritiem, animam meam tibi deſponſes, vt tuâ virtute in illa filij bonorum operum producantur in lucem, illam cœleſtibus gratiæ donis oppignora in hoc mundo, & in altero gloriæ dotibus ſempiternæ, Amen.

SVMMARIVM

HOMILIÆ VIGESIMÆSEXTÆ SEQVENTIS.

OSTENDIT nobis Euangeliſta Ioannes impletum illud Dauidis de Chri-
ſto vaticinium: quod conculcaturus eſſet leonem & draconem; cum
ſuos pudore confuſos vicerit inimicos: qui primò viribus acceſſerant
a§. 1. vt leones, & modò velut dracones aſtutiâ verſipelles. *a.* Quinque
concluditur articulis: primus nobis Chriſti proponit exercitia (eaque omnia in bonum noſtrum) qui inter Deum hominemque munere fungebatur
b§. 2. mediatoris. *b.* pernoctans in oratione, docens, quâ ratione variis in occaſionibus
c§. 3. 4. ſit orandum. *c.* Secundus inimicorum eius deſcribit exercitia, quærentium quo-
5. 6. modo ipſum irretirent; quod poſſe facere ſibi perſuaſerunt, illi mulierem offerendo in adulterio deprehenſam, quod cum illa crederet occultum, factum eſt pu-
d§. 7. 8. blicum. *d.* graue eſt hoc peccatum, magnaque gignens incommoda. *e.* quod ſi in
e§. 9. 10. 11. veteri lege Deum illud adeò ad iram prouocarit, multò fortiùs in lege Euangelica.
f§. 12. 13. *f* Tertius refert, qualiter ei laqueum parauerint, adulterã ei offerẽdo, rigoréque le-
g§. 14. gis, quæ reã adulterij lapidari præcipiebat; lex iuſta. *g.* quàm iniuſtũ eſt mundi iudici-
h§. 15. um, quod nõ in viris, ſed in mulieribus ſolummodo caſtigari vult adulterium. *h.* ex
i§. 16. iuſtitia legis Moſaicæ, legi miſericordię Chriſti laqueos expandebant. *i.* Quartus
oſtendit qualiter Dominus noſter, vt illo ſe laqueo expediret, & dracones concul-
k§. 17. caret, primò ſe inclinauerit, digito ſuo ſcribens in terra. *k.* Quintus tandem no-
bis parat ſententiam, iuſtitiæ ſtrictę contra Iudęos à Chriſto pronuntiatam, ſua illis
l§. 18. 19. peccata manifeſtando, dum ſcribit in terra: & benignæ miſericordiæ in adulteræ
m§. 20. 21. 22. fauorem *l.* illam in omnibus foris ſeu tribunalibus abſoluendo. *m.*

§. 1. Enodatur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN